

5ส พลาสติก

สุพัฒน์ เอื้องพลสวัสดิ์
กรรมการพิจารณารางวัล 5ส ประเทศไทย

มีหลายโรงงานหลายบริษัทที่ดำเนินกิจกรรม 5ส แบบที่เรียกกันว่า 5ส พลาสติก คือ เป็น 5ส ที่ไว้โชว์ผู้มาเยือนเท่านั้น ว่าโรงงานเราก็กมีการทำ 5ส นะ แต่คุณค่าที่แท้จริงของ 5ส ไม่มี

เมื่อหลายปีก่อน มีเพลงไทยที่โด่งดังมากอยู่เพลงหนึ่ง คือ เพลงดอกไม้พลาสติก ความหมายในเนื้อเพลง ดีทีเดียวครับ หลายท่านคงทราบดีนะครับว่า ดอกไม้พลาสติกนั้นมีรูปร่างลักษณะเหมือนดอกไม้จริง สวยงาม และสร้างบรรยากาศให้แก่สถานที่ที่นำไปประดับได้ ข้อดีอีกประการหนึ่งก็คือ ดอกไม้พลาสติกไม่มีวันเหี่ยวแห้งเงาไปตามธรรมชาติ สามารถนำมาประดับและจัดแสดงหรือประดับไว้ต้อนรับผู้มาเยือนได้ตลอดเวลา

แต่ถ้ามองในแง่ของคุณค่าไม่ว่าในตัวดอกไม้ หรือจากการประเมินของผู้มาเยือน หรือผู้พบเห็นแล้ว ดอกไม้พลาสติกจะไม่สามารถทดแทนดอกไม้จริงได้เลย ดอกไม้จริงมีคุณค่าเพราะเป็นธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง มีกลิ่น มีการเบ่งบาน เหี่ยวแห้ง เป็นต้น ถ้าเราเลือกได้ผมเชื่อว่าทุกท่านน่าจะเลือกดอกไม้สดแน่นอน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

การดำเนินกิจกรรม 5ส ก็ไม่แตกต่างกับเรื่องของดอกไม้ครับ มีหลายโรงงานหลายบริษัทที่ดำเนินกิจกรรม 5ส แบบที่เรียกกันว่า 5ส พลาสติก คือ เป็น 5ส ที่ไว้โชว์ผู้มาเยือนเท่านั้น ว่าโรงงานเราก็กมีการทำ 5ส นะ แต่คุณค่าที่แท้จริงของ 5ส ไม่มี

5ส พลาสติกเป็นอย่างไร ก็คือ 5ส ที่มีรูปแบบเหมือนกับ 5ส ที่ควรจะเป็น เช่น การอบรม 5ส การตั้งคณะกรรมการส่งเสริม 5ส การดำเนินกิจกรรม ส1 ส2 ส3 เป็นต้น แต่สิ่งที่แตกต่างก็คือ ถ้าเราตรวจประเมินภาพโดยรวมทั้งหมดของกิจกรรม 5ส พลาสติกแล้ว เราจะพบว่ากิจกรรมจะใช้วิธีการ CD หรือ Copy and Development ซึ่งก็คือการลอกเลียนแบบและอาจจะปรับปรุงเพิ่มขึ้น หลังจากไปดูงานจากหน่วยงานอื่น ๆ โดยไม่รู้ที่มาที่ไปอย่างถ่องแท้

ที่จริงแล้วเราต้องทราบก่อนว่า 5ส มีจุดมุ่งหมายอะไร เราจะทราบได้อย่างไรว่าการดำเนินกิจกรรม หรือการบริหารจัดการ 5ส ประสบความสำเร็จอย่างไร สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้อย่างไร

การดำเนินกิจกรรม 5ส มิใช่เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการให้เพียงมีการทำกิจกรรม 5ส แต่ 5ส มีเพียงจุดมุ่งหมายเดียว นั่นคือ การดำเนินกิจกรรม 5ส เป็นการวางพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและงานบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเพิ่มผลผลิต

ถ้าเรามาศึกษาว่าการเพิ่มผลผลิตคืออะไร การเพิ่มผลผลิต คือ การเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

การวัดผลจึงทำได้โดยใช้ดัชนีตัวชี้วัดหลัก ๆ เช่น ปริมาณผลผลิต (P), คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Q), การผลิตที่ใช้ต้นทุนเหมาะสม (C), การผลิตที่สามารถส่งมอบได้ตามเวลา (D), ความปลอดภัยในการทำงาน (S) และขวัญกำลังใจของพนักงาน (M) เป็นต้น

เมื่อเราสามารถรู้สถานะของแต่ละดัชนีแล้ว เราก็จะสามารถค้นพบจุดบกพร่องหรือช่องทางการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นได้ โดยอาจจะต้องอาศัยเทคนิคอื่น ๆ ต่อยอดการทำกิจกรรม 5ส แบบปกติ เทคนิคต่าง ๆ นี้ ได้แก่ การปรับปรุงงานด้วยรูปถ่าย หรือที่รู้จักกันในนาม VFP (Visual Feedback Photography) ระบบการควบคุมและการแสดงผลให้สามารถมองหรือพบเห็นได้ง่าย ที่เรียกว่า VCS (Visual Control System) เป็นต้น

ขออนุญาตย้ำอีกครั้งนะครับว่า อย่าได้รูปแบบโดยไม่เข้าใจสาระสำคัญ จุดประสงค์ เป้าหมายที่ต้องมุ่งไปให้ถึง อย่าทำ 5ส เพื่อ 5ส เพราะถ้าเราทำกิจกรรม 5ส เพื่อการเป็น 5ส แล้ว ละก็ เราจะได้ 5ส พลาสติก ซึ่งดูเหมือนมีการดำเนินกิจกรรม 5ส ที่ถูกต้อง แต่แท้ที่จริงแล้วยังไม่สามารถตอบโจทย์ในเรื่อง การเพิ่มผลผลิตได้เลย

มาทำ 5ส กันอย่างจริงจัง ให้บรรลุถึงแก่นของการทำกิจกรรมเพื่อการเพิ่มผลผลิตกันเถอะครับ ถ้าโรงงานหรือบริษัทต่าง ๆ ได้ทำ 5ส อย่างถูกต้องจริงจังแล้ว อัตราการเพิ่มผลผลิตโดยรวมของชาติคงสูงขึ้นอย่างมาก และสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศอันเป็นที่รักของพวกเราทุกคน

การดำเนินกิจกรรม 5ส มิใช่เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการให้เพียงมีการทำกิจกรรม 5ส แต่ 5ส มีเพียงจุดมุ่งหมายเดียว นั่นคือ การดำเนินกิจกรรม 5ส เป็นการวางพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและงานบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเพิ่มผลผลิต